

Vidiki bralne pismenosti

Z *vidiki bralne pismenosti* želimo opisati predvsem miselne strategije in pristope, ki jih posameznik uporabi pri obravnavanju določenega besedila. V raziskavi PISA 2012 so strokovnjaki na mednarodni ravni pri pripravi nalog upoštevali naslednje kognitivne vidike bralne pismenosti:

- zbiranje informacij,
- tvorjenje širšega razumevanja,
- razvijanje interpretacije,
- razmišljanje o vsebini besedila in vrednotenje vsebine,
- razmišljanje o obliki besedila in vrednotenje oblike.

Popolno razumevanje besedila vključuje vse naštetе vidike. Pričakuje se, da bodo vsi bralci, ne glede na skupni dosežek, sposobni pokazati določeno raven omenjenih spretnosti. Med temi petimi vidiki obstaja povezava – vsak izmed njih zahteva nekatere izmed istih osnovnih spretnosti –, vendar to ne pomeni, da uspešna uporaba določenega vidika zagotavlja uspešno uporabo katerega od preostalih. Ti vidiki predstavljajo spekter spretnosti vsakega bralca v posamezni razvojni fazi in ne pomenijo le hierarhične razvrstitve vidikov (Repež in Štraus, 2007).

Ker na podlagi same zasnove raziskave ni bilo mogoče vključiti zadostnega števila nalog, s pomočjo katerih bi lahko kasneje poročali o zanesljivih rezultatih za vsak posamezen vidik, so se strokovnjaki odločili omenjene vidike združiti v tri, širše kategorije:

- iskanje in dostopanje do podatkov,
- integracija in interpretacija,
- razmišljanje o ... in vrednotenje besedila.

Naslednja slika prikazuje umeščenost zgoraj omenjenih kognitivnih vidikov v tri širše kategorije vidikov bralne pismenosti. *Tvorjenje širšega razumevanja* in *razvijanje interpretacije* se združujeta v kategorijo *integracija in interpretacija besedila*, kategorija *razmišljanje o ... in vrednotenje besedila* pa sedaj zajema tako *razmišljanje o ... in vrednotenje vsebine* kot tudi *oblike besedila*.

V nadaljevanju podrobneje opisujemo tri širše opredeljene kognitivne vidike bralne pismenosti.